

En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 18 maj 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Emilia Bjuggren och Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat slutbetänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningen beskriver en problembild med ökande psykisk ohälsa bland barn och unga och risker för fysisk och psykisk ohälsa bland barn och unga som har placerats utanför det egna hemmet eller barn och unga som är utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck. Utredningen gör bedömningen att elevhälsans syfte och uppdrag inte är tillräckligt tydligt i skollagen och att elevhälsan därför inte fungerar ändamålsenligt.

Utredningen lämnar förslag som syftar till att tydliggöra och stärka elevhälsans syfte och uppdrag, stärka elevhälsans vårduppdrag, garantera elevers tillgång till elevhälsans professioner samt underlätta samverkan mellan elevhälsan och hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Utredningens förslag beräknas medföra ökade årliga kostnader för kommunerna om totalt 1 132 mnkr.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Förskoleförvaltningen har på grund av kort svarstid inkommit med ett kontorsutlåtande.

Stadsledningskontoret delar utredningens övergripande ambition att stärka elevhälsan men är kritisk till flera förslag som innebär ökad statlig detaljstyrning, utökade formella krav och förändringar av elevhälsans grunduppdrag. Kontoret menar att

utveckling av elevhälsan bör i första hand ske genom stärkt lokalt ansvar, flexibilitet och full finansiering.

Förskoleförvaltningen tillstyrker i huvudsak förslagen i En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) och delar utredningens ambition att stärka elevhälsans uppdrag att stödja barns och elevers lärande, hälsa och utveckling. Samtidigt anser förvaltningen att utredningen inte i tillräcklig utsträckning beaktar perspektiv där förskolan ingår.

Utbildningsnämnden delar utredningens övergripande ambition att stärka elevhälsan men är kritisk till flera förslag som innebär ökad statlig detaljstyrning, utökade formella krav och förändringar av elevhälsans grunduppdrag. Nämnden menar att utveckling av elevhälsan bör i första hand ske genom stärkt lokalt ansvar, flexibilitet och full finansiering.

Föredragande borgarrådens synpunkter

En fungerande elevhälsa är helt avgörande för att förebygga såväl fysisk som psykisk ohälsa bland barn och unga. I en tid då stress, ångest och depression ökar i de yngre åldrarna är det särskilt viktigt att alla elever får det stöd de behöver. Därför ser vi positivt på utredningens ambition att stärka elevhälsans arbete.

Vi noterar dock att utredningen i mycket liten utsträckning lyfter perspektiv som rör förskolan, detta trots förskolans status som skolform med uppdrag inom lärande, utveckling och hälsa. Avsaknaden av ett förskoleperspektiv innebär att viktiga resonemang kring exempelvis tidigt förebyggande arbete uteblir.

Vi ser också att förslagen i utredningen är kraftigt underfinansierade. Utredningens förslag innebär att kommunerna ges ett större ansvar och ett bredare uppdrag som de själva får bära kostnaderna för. För Stockholms stad blir konsekvensen ökade kostnader med 45 miljoner årligen och upp till 85 miljoner under införandeperioden. Staten behöver till fullo ta sitt ansvar i enlighet med finansieringsprincipen.

Slutligen är vi tveksamma till de förslag i utredningen som innebär att ansvar förflyttas från primärvården till elevhälsan då det riskerar fragmentisera vårdkedjan och urholka elevhälsans kärnuppdrag som bygger på ett förebyggande och elevnära arbete.

I övrigt hänvisar vi till Stockholms stads yttrande.

Stockholm den 13 maj 2026

Emilia Bjuggren och Alexandra Mattsson

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande – dnr KS 2026/372-7.1
2. Remiss – En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) – dnr KS 2026/372-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut.
2. Att därutöver anföras

Moderaterna välkomnar utredningens ambition och ställer sig i huvudsak positiva till de förslag som syftar till att stärka elevhälsans medicinska och förebyggande uppdrag. Majoritetens och förvaltningens genomgående kritik mot ökad nationell styrning är i flera avseenden missriktad och riskerar att bli ett försvar för ett system som uppenbart inte fungerar tillräckligt bra.

Det grundläggande problemet är välkänt men förvaltningen väljer att inte adressera det: knappt en tiondel av eleverna träffar en skolläkare. Den förebyggande vårdkedja som en gång löpte från MVC och BVC via skolhälsovården till specialistvård är bruten. Lärare och rektorer bär i dag ett ansvar för elevers psykiska och fysiska hälsa som de varken är utbildade för eller bör ha. BUP belastas med ärenden som tidigare kunde hanteras tidigt i skolan. Det är konsekvenserna av reformen 2011, och det är dessa konsekvenser som utredningen nu försöker rätta till.

Vi stöder utredningens förslag om att tydliggöra och stärka elevhälsans tvärprofessionella arbete samt att säkerställa tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler. Fysisk närvaro är en förutsättning för tidig upptäckt.

Det övergripande målet måste vara att återupprätta skolan som första linjens vård för barn och unga. Moderaterna anser att skolhälsovården bör återinföras i skollagen och göras till en del av regionernas primärvård, med ett tydligt medicinskt och förebyggande uppdrag. Skolhälsovården ska ha det övergripande ansvaret för elevernas hälsa och vård.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföras.

Vid införande av ett legitimationskrav för kuratorer vill vi se fullständig statlig finansiering. Det innebär inte bara medel för själva administrationen utan även kompensation för det löneyft som en yrkeslegitimation ofrånkomligen medför. Vi stödjer utbildningsnämndens förslag om generösa övergångsregler och tidsfrister för att inte dränera skolan på kompetent personal. Vi vill understryka vikten av att behålla helhetsperspektivet i elevhälsan.

Som utbildningsnämnden påpekar finns en risk att utredningens förslag leder till ett mer individinriktat fokus på bekostnad av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Utbildningsnämnden framför en oro kring absoluta krav på fysisk närvaro som minskar huvudmannens möjlighet till flexibilitet. Samtidigt vill vi påtala att det förekommer brister där skolor uppger att de har tillgång till elevhälsa (t.ex. skolsköterska) trots att personalen befinner sig på helt andra platser. Utredningens förslag om utökade hälsosamtal innebär i praktiken en kraftig ambitionsökning. Varje utökning av elevhälsans uppdrag kräver en motsvarande resursförstärkning. Vi anser att finansiering av ökade ambitionsnivåer är helt avgörande för att reformen ska kunna genomföras med kvalitet.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Centerpartiet delar utredningens ambition att stärka elevhälsan. För oss är en tillgänglig och förebyggande elevhälsa en central del av arbetet för att dagens unga ska bli den friskaste generationen någonsin.

Skolmisslyckanden och psykisk ohälsa hänger många gånger ihop. När elever inte fångas upp i tid, halkar efter eller upprepade gånger upplever att de misslyckas riskerar skolan att bli en källa till stress, minskad självkänsla och förlorad framtidstro.

Därför vill Centerpartiet se en mer proaktiv och verksamhetsnära elevhälsa, som tidigt fångar upp elever med psykisk ohälsa, oroväckande frånvaro eller svårigheter i skolsituationen. Vi ser positivt på förslag som stärker tillgången till elevhälsans professioner och förbättrar samverkan mellan skola, vård och socialtjänst.

Samtidigt måste elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag värnas. Reformeringen bör stärka skolornas möjlighet att ge rätt stöd i rätt tid — nära eleverna, lärarna och undervisningen. Vi instämmer i det föredragande borgarrådets oro kring finansieringen för satsningarna och avsaknaden av förskolans viktiga roll i det tidiga förebyggande arbetet.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna välkomnar regeringens ambition att stärka elevhälsan och ställer sig i huvudsak positiva till utredningens förslag. Barn och unga som mår dåligt måste få stöd tidigt och elevhälsan behöver bli mer tillgänglig, elevnära och bättre samordnad.

Kristdemokraterna i Stockholms stad har länge drivit på för en elevhälsogaranti, där elever i behov av stöd ska få en första kontakt inom 24 timmar, samt för att utveckla

den digitala elevhälsan. Ingen elev ska heller behöva skickas fram och tillbaka mellan olika huvudmän.

Vi ser positivt på att stärka det tvärprofessionella arbetet och skapa en bättre samverkan med regionen. Samtidigt får elevhälsan inte ges ett otydligt vårduppdrag som flyttar ansvar från primärvården eller BUP till skolan.

Elevhälsan är också en del av ett bredare folkhälsoarbete. Kristdemokraterna har därför drivit på för fritidskortet, som stärker barns och ungas möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid genom idrott, kultur, friluftsliv och föreningsliv. Regelbunden fysisk aktivitet och social gemenskap är viktiga skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa.

Nya statliga krav måste dock följas av full statlig finansiering och rimliga övergångsregler. Vi vill även betona förskolans roll i det tidiga förebyggande arbetet. Elevhälsan måste stärkas med fokus på ökad tillgänglighet, tydligt ansvar och lokal handlingsfrihet.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat slutbetänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningen beskriver en problembild med ökande psykisk ohälsa bland barn och unga och risker för fysisk och psykisk ohälsa bland barn och unga som har placerats utanför det egna hemmet eller barn och unga som är utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck. Utredningen gör bedömningen att elevhälsans syfte och uppdrag inte är tillräckligt tydligt i skollagen och att elevhälsan därför inte fungerar ändamålsenligt.

Utredningen lämnar förslag som syftar till att tydliggöra och stärka elevhälsans syfte och uppdrag, stärka elevhälsans vårduppdrag, garantera elevers tillgång till elevhälsans professioner samt underlätta samverkan mellan elevhälsan och hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Utredningens förslag beräknas medföra ökade årliga kostnader för kommunerna om totalt 1 132 mnkr.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Förskoleförvaltningen har på grund av kort svarstid inkommit med ett kontorsutlåtande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Stadsledningskontoret delar utredningens övergripande ambition att stärka elevhälsan men är kritisk till flera förslag som innebär ökad statlig detaljstyrning, utökade formella krav och förändringar av elevhälsans grunduppdrag. Utveckling av elevhälsan bör i första hand ske genom stärkt lokalt ansvar, flexibilitet och full finansiering.

Stadsledningskontoret bedömer att reformen är underfinansierad eftersom statens finansiering tas från befintliga statsbidrag i stället för att fullt ut kompensera kommunerna. Detta strider mot finansieringsprincipen. Följden blir att kommunen själv får bära stora delar av kostnaderna, med uppskattade merkostnader på cirka 45 miljoner kronor årligen (upp till 85 miljoner under införandeperioden).

Ställningstaganden

1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis förslaget.

Stadsledningskontoret delar ambitionen att stärka elevhälsans roll i skolan, men bedömer att förslaget innebär en risk för att elevhälsans uppdrag ges en alltför bred och detaljrik utformning i lag. Lagförslaget innebär en risk att elevhälsan förskjuts mot ett mer individinriktat arbete, minskat fokus på förebyggande och strukturellt arbete samt begränsar skolornas möjlighet att anpassa arbetssätt efter lokala förutsättningar. Stadsledningskontoret anser att nuvarande reglering ger förutsättningar och att utveckling i första hand bör ske genom stöd, uppföljning och kvalitetsarbete.

1.2 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag.

6.1.1 Elevhälsans syfte och uppdrag ska tydliggöras

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget att ersätta tidigare skrivningar om att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

6.1.2 Elevhälsan ska genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget som innebär att elevhälsan inte bara ska omfatta utan även genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Stadsledningskontoret anser att en sådan omskrivning riskerar att leda till standardiserade lösningar snarare än behovsanpassade samt till minskat handlingsutrymme för huvudmannen.

6.1.3 Elevhälsans tvärprofessionella arbete har betydelse för elevernas lärande, hälsa och utveckling

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget som innebär att elevhälsans arbete ska regleras som tvärprofessionellt. Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning om att samverkan mellan elevhälsans professioner är en förutsättning för att ge ett samlat stöd till elevers lärande, hälsa och utveckling på individ-, grupp- och skolenhetsnivå. Stadsledningskontoret instämmer i att alla elevhälsans professioner ska ingå i det tvärprofessionella arbetet och vill särskilt framhålla att skolsköterska och skolläkare, liksom specialpedagog och speciallärare, har olika och kompletterande kompetenser som inte kan ersätta varandra. Utredningens förslag ligger i linje med hur elevhälsan i staden är utformad idag.

6.1.4 Föreskrifter ska bidra till ökad likvärdighet avseende elevhälsans syfte och uppdrag

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget att regeringen eller utsedd myndighet ska få meddela föreskrifter om elevhälsans syfte och uppdrag. Förslaget riskerar att förskjuta fokus från verksamhetsutveckling till regelefterlevnad.

Stadsledningskontoret anser att likvärdighet uppnås bättre genom gemensamma mål, uppföljning och stöd än genom bindande föreskrifter.

6.2 Skärpta utbildningskrav för vissa av elevhälsans professioner

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget av skärpta utbildningskrav och legitimation för skolkuratorer.

Stadsledningskontoret ser att förslaget skulle innebära en genomgripande förändring av kurators roll och en förskjutning av elevhälsans uppdrag mot hälso- och sjukvård. Då majoriteten av dagens kuratorer saknar legitimation, och kravet skulle kräva omfattande fortbildning, skulle detta vidare innebära en kostnadsökning.

Stadsledningskontoret bedömer att kvalitet i det psykosociala arbetet bättre säkerställs genom lokal kompetensförsörjning, kontinuerlig fortbildning och systematiskt kvalitetsarbete än genom nationella legitimationskrav.

Stadsledningskontoret motsätter sig även utredningens bedömning gällande att det inte finns skäl till ändring av kompetenskrav för skolläkare och skolsköterskor.

Stadsledningskontoret menar att skolsköterskor med specialistutbildning som distriktssköterska, inom barn- och ungdom eller som skolsköterska krävs för att kunna verka i yrkesrollen på ett patientsäkert sätt. För läkare bedömer stadsledningskontoret att specialistutbildning inom allmänmedicin, barn- och ungdomspsykiatri eller barn- och ungdomsmedicin ska vara ett krav för att tjänstgöra som skolläkare. Stadens skolläkare och skolsköterskor är idag utbildade enligt ovan.

6.3.1 En plan för bemanning av elevhälsan

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget avseende plan för bemanning då kravet riskerar att bli ett administrativt styrinstrument snarare än ett verksamhetsstöd, särskilt om de kopplas till nationella krav eller tillsyn.

6.3.2 Tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis utredningens förslag om att säkerställa tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler. Stadsledningskontoret delar bedömningen att ökad fysisk närvaro förbättrar förutsättningarna för tvärprofessionellt arbete, stärkt relationellt arbete och tidig upptäckt av ohälsa samt bidrar till att tillgodose elevernas behov av att möta elevhälsans personal i skolan. Stadsledningskontoret ser samtidigt en risk med att krav på fysisk närvaro kan begränsa huvudmannens möjlighet att organisera elevhälsan flexibelt, exempelvis genom gemensamma resurser, digitala lösningar eller samverkansformer.

6.3.3 Tidsfrister i elevhälsan

Stadsledningskontoret avstyrker utredningens förslag.

Elevhälsoarbetet är integrerat i skolan och pågår kontinuerligt på flera nivåer. Stadsledningskontoret anser därför inte att tidsfrister är ett ändamålsenligt sätt att öka tillgängligheten. Vidare riskerar tidsfrister att bland annat skapa ett reaktivt och administrativt arbetssätt och undantränga förebyggande arbete.

6.4 Huvudmannen ska informera om elevhälsans uppdrag och bemanning

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis utredningens förslag att skolhuvudmannen årligen ska informera elever och vårdnadshavare om elevhälsans uppdrag, vilka professioner som ingår, deras tillgänglighet samt hur kontakt tas. Stadsledningskontoret instämmer i behovet av god information, men bedömer att ett detaljerat lagkrav riskerar att begränsa lokala anpassningar och skapa onödig administration.

6.6.1 Den nationella styrningen av hälsobesöken är inte tillräcklig

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis förslagen. Ökad nationell styrning riskerar att minska möjligheten att prioritera resurser utifrån lokala behov och elevgruppers skilda förutsättningar. Stadsledningskontoret ser dock fördelar med ett mer enhetligt och strukturerat program för hälsobesök genom hela skolgången.

6.6.2 Hälsobesöken förstärks och förtydligas

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis förslaget och är positiva till tydligare och skärpta lagkrav för när hälsobesök ska genomföras inom elevhälsans medicinska insats då detta leder till en ökad likvärdighet för eleverna. *Stadsledningskontoret avstyrker förslaget* avseende två extra hälsosamtal som innebär ökade krav på resurser, bemanning och administration. Ett skarpare lagkrav riskerar därigenom att tränga undan andra prioriterade insatser inom elevhälsan.

6.6.3 En hälsoenkät ska ligga till grund för hälsobesöket

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis förslaget att elever och vårdnadshavare inför varje större hälsobesök ska ges möjlighet att besvara en nationellt framtagna hälsoenkät. Stadsledningskontoret ser en möjlighet att med en nationell hälsoenkät främja likvärdigheten inför elevernas hälsobesök. Stadsledningskontoret understryker dock att en nationell standardiserad enkät inte får utesluta att eleven har möjlighet att ta upp egna hälsobehov utöver svaren i enkäten på sitt hälsobesök. Stadsledningskontoret vill notera att enkäten kan innehålla känsliga uppgifter och anser att frågor om integritets- och sekretessfrågor behöver utredas. I utredningens förslag är det oklart hur informationen ska hanteras och vilka som får tillgång till svaren. Elevens rätt till förtrolighet behöver säkerställas.

6.7 Förstärkta möjligheter för insatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget. Stadsledningskontoret är kritisk till att elevhälsan ges ett utökat vårduppdrag utan att ansvarsfördelningen mellan skola och region tydliggörs juridiskt och organisatoriskt vilket kan leda till ansvarsförskjutning från region till skola. Förslaget riskerar vidare att urholka elevhälsans kärnuppdrag och tränga undan det förebyggande och elevnära arbetet.

6.8.1 Sammanfattande bedömning om hur utredningens förslag förbättrar samverkan

Stadsledningskontoret tillstyrker delvis förslagen som bedöms förbättra samverkan mellan berörda aktörer. Stadsledningskontoret bedömning är att en samordnande funktion inom elevhälsan kan underlätta i samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård, särskilt när det kommer till samverkan mellan kommun och skolenheter med enskilda huvudmän. Stadsledningskontoret ser dock samtidigt att det finns en risk att lagregleringen skapar otydliga mandat och parallella ansvarsfunktioner.

6.8.3 Skolhuvudmän ska ingå samverkansöverenskommelser med regionen

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget.

6.9 Elevhälsans del i skolans kvalitetsarbete

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget. Utredningen föreslår att det i 4 kap. 4 § skollagen tydliggörs att kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå även ska omfatta elevhälsan vilket skapar förutsättningar för att elevhälsans arbete kan följas upp, analyseras och utvecklas inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

6.10.4 Sammanfattande analys och ställningstaganden till elevhälsans huvudmannaskap

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning.

Alternativa huvudmannaskap för elevhälsan bedöms inte förbättra möjligheterna att genomföra det syfte och uppdrag som utredningen föreslår för elevhälsan.

6.10.5 Insatser för att stärka huvudmannens styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget. Stadsledningskontoret ser det som positivt att rektorer och skolchefer får större kunskap om vårdgivaransvaret. Stadsledningskontoret vill dock understryka att förslaget inte får leda till en otydlig ansvarsförskjutning från medicinska funktioner till skolledningen.

6.12 Förslagen föranleder inga ändringar gällande tystnadsplikt och sekretess

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning.

8.6.2 Kostnader för kommuner

Utredningen beräknar att förslagen sammantaget innebär tillkommande årliga kostnader för kommuner med 1 132 miljoner kronor. Engångskostnader om 9 miljoner kronor beräknas tillkomma för huvudmän till följd av utökad samverkan med regioner.

Den föreslagna finansieringen, som innebär att de medel som staten skjuter till tas från ett existerande statsbidrag till skolan, innebär att kommunerna i praktiken kommer att få bära merkostnaden för reformens genomförande. Detta strider mot finansieringsprincipen som anger att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om sin verksamhet för att finansiera nya uppgifter.

Stadsledningskontorets bedömning är att ett genomförande av förslagen i betänkandet skulle innebära permanenta merkostnader om 45 miljoner kronor årligen för staden. De förstärkta små och stora hälsobesöken bedöms motsvara vad staden redan idag genomför. Däremot föreslås nya hälsosamtal i åk 9 och åk 2 i gymnasiet, till en merkostnad om 7 miljoner kronor.

Vidare ger det förväntade löneyftet på 3,6 procent för kuratorerna då de erhållit legitimation som hälso- och sjukvårdskuratorer en merkostnad på cirka 8 miljoner kronor årligen. Den ökade närvaron av psykologer som regleringen innebär leder till merkostnader i stadens egna skolor, som uppräknat till att omfatta även elever i andra huvudmäns skolor uppgår till 30 miljoner kronor.

Under en införandeperiod 2028–2033 bedömer stadsledningskontoret att kostnader tillkommer som inte förutsetts av utredningen och som kan kopplas till att samtliga kuratorer på stadens skolor behöver genomgå ett års vidareutbildning för att få legitimation som hälso- och sjukvårdskuratorer. Det kan det bli nödvändigt att erbjuda full lön under utbildningstiden, vilket väntas leda till merkostnader om uppskattningsvis 39 miljoner kronor årligen, uppräknat för att täcka kostnaden för samtliga stockholmselever.

De första sex åren efter införandet uppstår en årlig merkostnad om 85 miljoner kronor, ett belopp som därefter väntas sjunka till 45 miljoner kronor. Kostnaderna är beräknade på förväntad lönenivå 2026, och behöver räknas upp till införandeåret 2028.

Finansiering av de åtgärder som bedöms medföra kostnadsökningar för kommunerna inom elevhälsan föreslås av utredningen tillföras från statsbidraget för personalförstärkning. Detta strider mot finansieringsprincipen, som anger att ökade kostnader för kommunerna ska kompenseras fullt ut av staten. Då förslagen i sin

helhet inte är finansierade är det ett rimligt antagande att staden får bära hela merkostnaden för den statliga reformen på egen hand.

Förskoleförvaltningen

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 mars 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens välkomnar den översyn som gjorts i *En förbättrad elevhälsa* (SOU 2025:113) och delar utredningens ambition att stärka elevhälsans uppdrag att stödja barn och elevers lärande, hälsa och utveckling.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om ett tydligare uppdrag för elevhälsan med ökat fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete, tidig identifiering av fysisk, psykisk och social ohälsa samt stärkt tvärprofessionellt arbete. Detta ligger i linje med nämndens pågående arbete inom Stockholms stads förskolor och det stadsövergripande programmet för barnhälsa.

Förvaltningen instämmer i behovet av ett stärkt tvärprofessionellt arbete, ökad tillgång till elevhälsans professioner samt mer strukturerade hälsobesök och uppföljningar för att öka likvärdigheten. Förvaltningen vill även lyfta fram vikten av en tydligare samordning mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst. Dessa åtgärder ligger i linje med nämndens arbete och utredningens intentioner om ett mer sammanhållet och strukturerat arbete. Vidare vill förvaltningen understryka Socialstyrelsens arbete med framtagandet av ett nationellt hälsoprogram, som syftar till att öka likvärdigheten i barns och ungas hälsa. Detta program bör beaktas inom ramen för utredningens intentioner för att säkerställa ett samordnat och enhetligt arbete mellan aktörer.

Samtidigt bedömer förvaltningen att utredningen i flera avseenden inte tillräcklig belyser de praktiska förutsättningarna för genomförandet av de olika förslagen. Flera av förslagen förutsätter tillgång till kompetens som i dagsläget är otillräcklig utifrån de föreslagna kraven, särskilt inom specialpedagogik samt elevhälsans medicinska och psykologiska professioner. Förvaltningen vill i detta sammanhang betona vikten av att ett genomförande av förslagen förutsätter såväl en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning som en tydlig organisering av elevhälsans insatser. Det krävs strukturer som möjliggör ett nära och kontinuerligt tvärprofessionellt arbete, vilket i sin tur förutsätter avsatt tid, ändamålsenliga arbetsformer och en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda aktörer.

Vidare vill förvaltningen betona att utredningen *En förbättrad elevhälsa* (SOU 2025:113) ger begränsad vägledning om hur de föreslagna förstärkningarna ska finansieras. När staten höjer ambitionsnivån och utökar uppdraget för elevhälsan aktualiseras behovet av en tydlig och långsiktig resursfördelning samt ett klagörande av statens finansieringsansvar. Avsaknad av sådan tydlighet riskerar att försvåra huvudmännens kompetensförsörjning och därmed genomförandet av en stärkt och likvärdig elevhälsa i linje med utredningens intentioner.

I utredningen lyfts elevhälsan fram som en viktig funktion för att identifiera och stödja elever med risk för hög frånvaro eller avbrott i skolgången. Förvaltningen delar utredarens bedömning att elevhälsan är ett viktigt stöd i arbetet och kan bidra till att främja skolgången samt öka trygghet, delaktighet och lärande för barn och unga. Förvaltningen vill framhålla vikten av att påbörja detta arbete tidigt, redan i förskolan. Frånvaro i skolgången har ofta komplexa, långtgående bakomliggande orsaker, såsom psykisk, fysisk och social ohälsa, familjeförhållanden, socioekonomiska faktorer eller tidigare negativa erfarenheter från skolan. Insatser inom skola och elevhälsa räcker därför inte alltid, utan behöver kompletteras med tidiga och samordnade insatser i samverkan med andra relevanta aktörer. För att vara effektiva behöver åtgärder därför utgå från ett bredare och mer samordnat samhällsperspektiv, där flera relevanta aktörer samverkar med varandra. Förskolan kan vara en viktig arena för tidig identifiering av frånvaro i utbildningen, arbete med regelbunden närvaro, samtal med vårdnadshavare och insatser som stärker barns lärande som en del av tidiga insatser och förebyggande arbetet för att säkra barns förskole- och skolgång.

Förvaltningen vill särskilt lyfta att förskolan, som en egen skolform med uppdrag inom lärande, utveckling och hälsa, inte ges någon tydlig roll i utredningen. Trots att förskolan utgör en viktig arena för att identifiera behov, tidig upptäckt och förebyggande insatser saknar den till skillnad från skolan en reglerad barnhälsa motsvarande elevhälsa. Detta innebär att förutsättningar för att arbeta systematiskt med barns hälsa ser olika ut mellan de olika skolformerna.

Förvaltningen vill särskilt framhålla att utredningens ambition om ett tidigt och förebyggande arbete inte fullt ut omfattar de yngre barnen, vilket riskerar att försvaga det sammanhållna perspektiv som eftersträvas. Förvaltningen bedömer att utredningens förebyggande ansats är central, men att den inte fullt ut tar sin utgångspunkt i ett sammanhållet och tidigt perspektiv mot de yngre åldrarna. Avsaknaden av ett tydligt fokus på yngre barnen riskerar att leda till att insatser i huvudsak sätts in först när behov redan uppstått, vilket begränsar möjligheterna att arbeta förebyggande och främja barns långsiktiga utveckling.

Mot denna bakgrund efterlyser förvaltningen ett mer utvecklat resonemang om hur förskolans arbete med barnhälsa kan stärkas, särskilt avseende kompetens, organisering och tillgång till relevanta professioner. Det finns utmaningar i kompetensförsörjning även i förskolan, vilket ytterligare begränsar möjligheterna att arbeta förebyggande, hållbart och likvärdigt i enlighet med utredningens intentioner.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen bakom utredningens ambitioner och inriktning, men bedömer att förslagen behöver kompletteras för att få en avsedd effekt. Det är särskilt angeläget att tydliggöra förskolans roll och profession i det förebyggande arbetet, stärka förutsättningarna för kompetens och organisering samt säkerställa ett mer sammanhållet barnhälsoperspektiv som omfattar hela utbildningskedjan. Förvaltningen bedömer vidare att det tidiga och förebyggande perspektivet i utredningen ger otillräckligt genomslag för yngre barn, vilket riskerar

konsekvenser av att insatser sätts in först när behov uppstått och därmed begränsar möjligheterna att främja barns långsiktiga utveckling.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen delar utredningens övergripande ambition att stärka elevhälsan men är kritisk till flera förslag som innebär ökad statlig detaljstyrning, utökade formella krav och förändringar av elevhälsans grunduppdrag. Utveckling av elevhälsan bör i första hand ske genom stärkt lokalt ansvar, flexibilitet och full finansiering.

Att reglera elevhälsans bemanning i lagstiftning riskerar att motverka behovsstyrning, minska lokal handlingsfrihet och flytta fokus från kvalitet i arbetet till formell regelefterlevnad. Likvärdig elevhälsa uppnås bättre genom behovsanpassning, professionell frihet och långsiktig kompetensförsörjning än genom nationella bemanningsnormer.

Utbildningsförvaltningen avstyrker förslaget av skärpta utbildningskrav och legitimation för skolkuratorer (avsnitt 6.2). Förvaltningen menar att förslaget skulle innebära en genomgripande förändring av kurators roll samt en förskjutning av elevhälsans uppdrag mot hälso- och sjukvård. Förvaltningen bedömer att kvalitet i det psykosociala arbetet bättre säkerställs genom lokal kompetensförsörjning, kontinuerlig fortbildning och systematiskt kvalitetsarbete än genom nationella legitimationskrav.

Utbildningsförvaltningen avstyrker utredningens förslag om tidsfrister i elevhälsan (avsnitt 6.3.3). Förvaltningen menar att elevhälsoarbetet är integrerat i skolan och pågår kontinuerligt på flera nivåer och ser därför inte att tidsfrister är ett ändamålsenligt sätt att öka tillgängligheten. Vidare riskerar tidsfrister att bland annat skapa ett reaktivt och administrativt arbetssätt och undantränga förebyggande arbete.

Utbildningsförvaltningen avstyrker förslaget om utökade vårdinsatser (avsnitt 6.7). Förvaltningen är kritisk till att elevhälsan ges ett utökat vårduppdrag som riskerar att leda till ansvarsförskjutning från region till skola.

I avsnitt 8.6.2 redovisas kostnadsberäkningar som förslagen väntas uppgå till. Sammantaget innebär utredningens förslag tillkommande årliga kostnader för kommuner på 1 132 miljoner kronor. Förvaltningen beräknar att kostnadsökningen för staden under de första sex åren efter införandet uppgår till en årlig merkostnad om 85 miljoner kronor, ett belopp som därefter väntas sjunka till 45 miljoner kronor.

Finansiering av de åtgärder som bedöms medföra kostnadsökningar för kommunerna föreslås av utredningen tas från statsbidraget för personalförstärkning. Den föreslagna finansieringen följer därmed inte finansieringsprincipen, som säger att ökade kostnader för kommunerna ska kompenseras fullt ut av staten.

Ställningstaganden

Utredningens förslag redovisas framför allt i kapitel 6 och föreslås träda i kraft under perioden 2028 till 2033. I kapitel 8.6.2 framgår utredningens kostnadsberäkningar för kommuner. Förslagen sammanfattas nedan under den rubrik och kapitelnumrering som de presenteras under i betänkandet tillsammans med förvaltningens ställningstaganden.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Förvaltningen tillstyrker delvis förslaget.

Utbildningsförvaltningen delar ambitionen att stärka elevhälsans roll i skolan, men bedömer att förslaget innebär en risk för att elevhälsans uppdrag ges en alltför bred och detaljrik utformning i lag. Lagförslaget innebär en risk att elevhälsan förskjuts mot ett mer individinriktat arbete, minskat fokus på förebyggande och strukturellt arbete samt begränsar skolornas möjlighet att anpassa arbetssätt efter lokala förutsättningar. Förvaltningen anser att nuvarande reglering ger förutsättningar och att utveckling i första hand bör ske genom stöd, uppföljning och kvalitetsarbete.

1.2 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Förvaltningen tillstyrker föreslagen lydelse.

6. Utredningens förslag och bedömningar

6.1.1 Elevhälsans syfte och uppdrag ska tydliggöras

Utbildningsförvaltningen avstyrker förslaget att ersätta tidigare skrivningar om att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

6.1.2 Elevhälsan ska genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser

Utbildningsförvaltningen avstyrker förslaget som innebär att elevhälsan inte bara ska omfatta utan även genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Förvaltningen ser risk med att en sådan omskrivning leder till standardiserade lösningar snarare än behovsanpassade samt till minskat handlingsutrymme för huvudmannen.

6.1.3 Elevhälsans tvärprofessionella arbete har betydelse för elevernas lärande, hälsa och utveckling

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget som innebär att elevhälsans arbete ska regleras som tvärprofessionellt. Förvaltningen delar utredningens bedömning om att samverkan mellan elevhälsans professioner är en förutsättning för att ge ett samlat stöd till elevers lärande, hälsa och utveckling på individ-, grupp- och skolenhetsnivå. Förvaltningen instämmer i att alla elevhälsans professioner ska ingå i det tvärprofessionella arbetet och vill särskilt framhålla att skolsköterska och skolläkare, liksom specialpedagog och speciallärare, har olika och kompletterande kompetenser som inte kan ersätta varandra. Utredningens förslag ligger i linje med hur elevhälsan i staden är utformad idag.

6.1.4 Föreskrifter ska bidra till ökad likvärdighet avseende elevhälsans syfte och uppdrag

Utbildningsförvaltningen avslår förslaget att regeringen eller utsedd myndighet ska få meddela föreskrifter om elevhälsans syfte och uppdrag. Förslaget riskerar att förskjuta fokus från verksamhetsutveckling till regelefterlevnad. Förvaltningen anser att likvärdighet uppnås bättre genom gemensamma mål, uppföljning och stöd än genom bindande föreskrifter.

6.2 Skärpta utbildningskrav för vissa av elevhälsans professioner

Utbildningsförvaltningen avstyrker förslaget av skärpta utbildningskrav och legitimation för skolkuratorer. Förvaltningen ser att förslaget skulle innebära en genomgripande förändring av kurators roll, en förskjutning av elevhälsans uppdrag mot hälso- och sjukvård. Majoriteten av dagens kuratorer saknar legitimation enligt förslaget, och kravet skulle kräva omfattande fortbildning. Förvaltningen bedömer att kvalitet i det psykosociala arbetet bättre säkerställs genom lokal kompetensförsörjning, kontinuerlig fortbildning och systematiskt kvalitetsarbete än genom nationella legitimationskrav.

Förvaltningen motsätter sig även utredningens bedömning gällande att det inte finns skäl till ändring av kompetenskrav för skolläkare och skolsköterskor. Förvaltningen menar att skolsköterskor med specialistutbildning som distriktssköterska, inom barn- och ungdom eller som skolsköterska krävs för att kunna verka i yrkesrollen på ett patientsäkert sätt. För läkare bedömer förvaltningen att specialistutbildning inom allmänmedicin, barn- och ungdomspsykiatri eller barn- och ungdomsmedicin ska vara

ett krav för att tjänstgöra som skolläkare. Stadens skolläkare och skolsköterskor är idag utbildade enligt ovan.

6.3.1 En plan för bemanning av elevhälsan

Utbildningsförvaltningen avslår förslaget avseende plan för bemanning då kravet riskerar att bli ett administrativt styrinstrument snarare än ett verksamhetsstöd, särskilt om de kopplas till nationella krav eller tillsyn.

6.3.2 Tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler

Utbildningsförvaltningen tillstyrker delvis utredningens förslag om att säkerställa tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler. Förvaltningen delar bedömningen att ökad fysisk närvaro förbättrar förutsättningarna för tvärprofessionellt arbete, stärkt relationellt arbete och tidig upptäckt av ohälsa samt bidrar till att tillgodose elevernas behov av att möta elevhälsans personal i skolan. Förvaltningen ser samtidigt en risk med att krav på fysisk närvaro kan begränsa huvudmannens möjlighet att organisera elevhälsan flexibelt, exempelvis genom gemensamma resurser, digitala lösningar eller samverkansformer.

6.3.3 Tidsfrister i elevhälsan

Utbildningsförvaltningen avstyrker utredningens förslag. Utredningens förslag kring tidsfrister inom elevhälsan syftar till att stärka elevernas tillgång till elevhälsans professioner. Förvaltningen menar att elevhälsoarbetet är integrerat i skolan och pågår kontinuerligt på flera nivåer och ser därför inte att tidsfrister är ett ändamålsenligt sätt att öka tillgängligheten. Vidare riskerar tidsfrister att bland annat skapa ett reaktivt och administrativt arbetssätt och undantränga förebyggande arbete.

6.4 Huvudmannen ska informera om elevhälsans uppdrag och bemanning

Utbildningsförvaltningen tillstyrker delvis utredningens förslag att skolhuvudmannen årligen ska informera elever och vårdnadshavare om elevhälsans uppdrag, vilka professioner som ingår, deras tillgänglighet samt hur kontakt tas. Förvaltningen instämmer i behovet av god information, men bedömer att ett detaljerat lagkrav riskerar att begränsa lokala anpassningar och skapa onödig administration.

6.6.1 Den nationella styrningen av hälsobesöken är inte tillräcklig

Förvaltningen tillstyrker delvis förslagen. Ökad nationell styrning riskerar att minska möjligheten att prioritera resurser utifrån lokala behov och elevgruppers skilda förutsättningar. Förvaltningen ser dock fördelar med ett mer enhetligt och strukturerat program för hälsobesök genom hela skolgången.

6.6.2 Hälsobesöken förstärks och förtydligas

Utbildningsförvaltningen tillstyrker delvis förslaget och är positiva till tydligare och skärpta lagkrav för när hälsobesök ska genomföras inom elevhälsans medicinska insats då detta leder till en ökad likvärdighet för eleverna. Förvaltningen avstyrker förslaget avseende två extra hälsosamtal som innebär ökade krav på resurser,

bemanning och administration. Ett skarpare lagkrav riskerar därigenom att tränga undan andra prioriterade insatser inom elevhälsan.

6.6.3 En hälsoenkät ska ligga till grund för hälsobesöket

Förvaltningen tillstyrker delvis förslaget att elever och vårdnadshavare inför varje större hälsobesök ska ges möjlighet att besvara en nationellt framtagna hälsoenkät. Förvaltningen ser möjlighet med en nationell hälsoenkät att främja likvärdigheten inför elevernas hälsobesök.

Förvaltningen understryker dock att en nationell standardiserad enkät inte får utesluta att eleven har möjlighet att ta upp egna hälsobehov utöver svaren i enkäten på sitt hälsobesök. Förvaltningen betonar vikten av att enkäten kan innehålla känsliga uppgifter varav frågor om integritets- och sekretessfrågor behöver utredas. I dagsläget är det oklart hur informationen ska hanteras, vilka som får tillgång till svaren. Elevens rätt till förtrolighet behöver säkerställas.

6.7 Förstärkta möjligheter för insatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov

Utbildningsförvaltningen avslår förslaget. Förvaltningen är kritisk till att elevhälsan ges ett utökat vårduppdrag utan att ansvarsfördelningen mellan skola och region tydliggörs juridiskt och organisatoriskt vilket kan leda till ansvarsförskjutning från region till skola. Förslaget riskerar vidare att urholka elevhälsans kärnuppdrag och tränga undan det förebyggande och elevnära arbetet.

6.8 Förbättrad samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten

6.8.1 Sammanfattande bedömning om hur utredningens förslag förbättrar samverkan

Förvaltningen tillstyrker delvis förslagen som bedöms förbättra samverkan mellan berörda aktörer. Förvaltningen ser värdet av samordning men bedömer att det bör vara en lokal organisatorisk fråga. Lagreglering riskerar att skapa otydliga mandat och parallella ansvarsfunktioner. Förvaltningens farhåga är att fler regleringar av samordning riskerar att leda till ansvarsdiffusion mellan olika aktörer.

6.8.3 Skolhuvudmän ska ingå samverkansöverenskommelser med regionen

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget. Utredningen föreslår att varje skolhuvudman ska ingå överenskommelser med regionen om samverkan för elever som är i behov av samordnade insatser, och att överenskommelsen ska reglera kontaktvägar, samordning och informationsöverföring mellan elevhälsan och regionens hälso- och sjukvård.

6.9 Elevhälsans del i skolans kvalitetsarbete

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget. Utredningen föreslår att det i 4 kap. 4 § skollagen tydliggörs att kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå även ska omfatta elevhälsan vilket skapar förutsättningar för att elevhälsans arbete kan följas upp, analyseras och utvecklas inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

6.10 Elevhälsans huvudmannaskap och ledning

6.10.4 Sammanfattande analys och ställningstaganden till elevhälsans huvudmannaskap

Utbildningsförvaltningen delar utredningens bedömning. Elevhälsans nuvarande huvudmannaskap och ledning bedöms av utredningen vara ändamålsenligt. Alternativa huvudmannaskap för elevhälsan bedöms inte förbättra möjligheterna att genomföra det syfte och uppdrag som utredningen föreslår för elevhälsan.

6.10.5 Insatser för att stärka huvudmannens styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget. Utredningen föreslår att Socialstyrelsen ska ta fram stödmaterial om vårdgivaransvar samt ledning och styrning av elevhälsans medicinska insatser, riktat till skolhuvudmän och rektorer. Vidare föreslås att Skolverket säkerställer att kunskap om hälso- och sjukvårdslagstiftningen ingår i både rektorsprogrammet och skolchefsutbildningen. Förvaltningen ser det som positivt att rektorer och skolchefer får större kunskap om vårdgivaransvaret. Förvaltningen vill dock understryka att förslaget inte får leda till en otydlig ansvarsförskjutning från medicinska funktioner till skolledningen.

6.12 Förslagen föranleder inga ändringar gällande tystnadsplikt och sekretess

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag.

8.6 Samhällsekonomiska konsekvenser

8.6.2 Kostnader för kommuner

Sammantaget innebär utredningens förslag tillkommande årliga kostnader för kommuner med 1 132 miljoner kronor.

Engångskostnader om 9 miljoner kronor beräknas tillkomma för huvudmän till följd av utökad samverkan med regioner.

Den föreslagna finansieringen, som innebär att de medel som staten skjuter till tas från ett existerande statsbidrag till skolan, innebär att kommunerna i praktiken kommer att få bära merkostnaden för reformens genomförande. Detta strider mot finansieringsprincipen som anger att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om sin verksamhet för att finansiera nya uppgifter.

Förvaltningens bedömning är att ett genomförande av förslagen i betänkandet skulle innebära permanenta merkostnader om 45 miljoner kronor årligen för staden. De förstärkta små och stora hälsobesöken bedöms motsvara vad förvaltningen redan idag

genomför. Däremot införs nya hälsosamtal i åk 9 och åk 2 i gymnasiet, till en merkostnad om 7 miljoner kronor.

Vidare ger det förväntade löneyftet på 3,6 procent för kuratorerna då de erhållit legitimation som hälso- och sjukvårdskuratorer en merkostnad på cirka 8 miljoner kronor årligen. Den ökade närvaron av psykologer som regleringen innebär leder till merkostnader i förvaltningens egna skolor, som uppräknat till att omfatta även elever i andra huvudmäns skolor uppgår till 30 miljoner kronor.

Under en införandeperiod 2028-2033 bedömer förvaltningen att kostnader tillkommer som inte förutsetts av utredningen och som kan kopplas till att samtliga kuratorer på stadens skolor behöver genomgå ett års vidareutbildning för att få legitimation som hälso- och sjukvårdskuratorer. Det kan det bli nödvändigt att erbjuda full lön under utbildningstiden, vilket väntas leda till merkostnader om uppskattningsvis 39 miljoner kronor årligen, uppräknat för att täcka kostnaden för samtliga stockholmselever.

De första sex åren efter införandet uppstår en årlig merkostnad om 85 miljoner kronor, ett belopp som därefter väntas sjunka till 45 miljoner kronor. Kostnaderna är beräknade på förväntad lönenivå 2026, och behöver räknas upp till införandeåret 2028.

Finansiering av de åtgärder som bedöms medföra kostnadsökningar för kommunerna inom elevhälsan föreslås av utredningen tillföras från statsbidraget för personalförstärkning. Detta strider mot finansieringsprincipen, som anger att ökade kostnader för kommunerna ska kompenseras fullt ut av staten. Då förslagen i sin helhet inte är finansierade är det ett rimligt antagande att staden får bära hela merkostnaden för den statliga reformen på egen hand.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M)

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra:

Moderaterna välkomnar utredningens ambition och ställer sig i huvudsak positiva till de förslag som syftar till att stärka elevhälsans medicinska och förebyggande uppdrag. Majoritetens och förvaltningens genomgående kritik mot ökad nationell styrning är i flera avseenden missriktad och riskerar att bli ett försvar för ett system som uppenbart inte fungerar tillräckligt bra.

Det grundläggande problemet är välkänt men förvaltningen väljer att inte adressera det: knappt en tiondel av eleverna träffar en skolläkare. Den förebyggande vårdkedja som en gång löpte från MVC och BVC via skolhälsovården till specialistvård är bruten. Lärare och rektorer bär i dag ett ansvar för elevers psykiska och fysiska hälsa som de varken är utbildade för eller bör ha. BUP belastas med ärenden som tidigare kunde hanteras tidigt i skolan. Det är konsekvenserna av reformen 2011, och det är dessa konsekvenser som utredningen nu försöker rätta till.

Vi stöder utredningens förslag om att tydliggöra och stärka elevhälsans tvärprofessionella arbete samt att säkerställa tillgänglighet till elevhälsans professioner i skolans lokaler. Fysisk närvaro är en förutsättning för tidig upptäckt.

Det övergripande målet måste vara att återupprätta skolan som första linjens vård för barn och unga. Moderaterna anser att skolhälsovården bör återinföras i skollagen och göras till en del av regionernas primärvård, med ett tydligt medicinskt och förebyggande uppdrag. Skolhälsovården ska ha det övergripande ansvaret för elevernas hälsa och vård.

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra.

Vid införande av ett legitimationskrav vill vi se fullständig statlig finansiering. Det innebär inte bara medel för själva administrationen utan även kompensation för det löneyft som en yrkeslegitimation ofrånkomligen medför. Vi stödjer förvaltningens förslag om generösa övergångsregler och tidsfrister för att inte dränera skolan på kompetent personal. Vi vill understryka vikten av att behålla helhetsperspektivet i elevhälsan. Som förvaltningen påpekar finns en risk att utredningens förslag leder till ett mer individinriktat fokus på bekostnad av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Förvaltningen framför en oro kring absoluta krav på fysisk närvaro som minskar huvudmannens möjlighet till flexibilitet. Samtidigt vill vi påtala att det förekommer brister där skolor uppger att de har tillgång till elevhälsa (t.ex. skolsköterska) trots att personalen befinner sig på helt andra platser.

Utredningens förslag om utökade hälsosamtal innebär i praktiken en kraftig ambitionsökning. Varje utökning av elevhälsans uppdrag kräver en motsvarande resursförstärkning. Vi anser att finansiering av ökade ambitionsnivåer är helt avgörande för att reformen ska kunna genomföras med kvalitet.